

Megjelenik
hetenkint egyszer, vasárnap.

Szerkesztőség:
B.-Gyulán, a szerkesztő saját házában.

Kiadó hivatal:
Gyulán Dobay János könyvnyomdájában és Winkle Gábor könyvkereskedésénél.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőhöz Gyulára czimzendők, és legfeljebb minden péntek estéig beküldendők.

BÉKÉS.

TÁRSADALMI ÉS ISMERETTERJESZTŐ HETILAP,

TÖBB BÉKÉSMEGYEI NYILVÁNOS EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési feltételek:

Egész évre helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve 5 frt — kr.
Háromnegyed évre 3 " 75 "
Fél évre 2 " 50 "
Egy negyedre 1 " 25 "
Egyes szám ára 10 kr.

Hirdetési díjak:

Egy 4 hasábos petítor 5 kr.
Kétszeri közlésnél 4 " "
Háromszori közlésnél 3 " "
Többszori hirdetéseknel engedély adatok bélyegilleték 30 kr.
A nyit-ter sora 10 kr.

Hirdetések felvetetnek: B.-Gyulán Dobay János könyvnyomdájában és Winkle Gábor könyvárusnál. — B.-Csabán a nyomdában. — Budapesten Haasenstein és Vogler, — Braun Ede (Józseftr. 10. sz. I. emelet.) — Bécsben Naffles J. hirdetési irodájában. — Elfogadtatnak hirdetések vidékről levélbeni megrendelés által a „Békés” kiadó hivatalához” czimezve is.

A „Békés” t. olvasóihoz.

Azon nézetkülönbség folytán, mely a szerkesztői teendők és felelősségre vonatkozólag köztem s a kiadótulajdonos között fölmerült: a „Békés” szerkesztésétől a mai napon visszaleptem.

B.-Gyula 1875. december 4.
Elek Lajos.

Az év végéig a lap szerkesztésért felelősséget magamra vállalván, későbbi kötelességemül tartandom fenn a lap valóban munkás és szorgalmas szerkesztőjének, kitünő köszönetem legmelegebb nyilvánítását.

Dobay János,
kiadó

Gyulavárosa nagyrabecsült közönségéhez, és a „Békés” t. előfizetőihez!!

Szemből azon hírekkel melyek a „Békés” jövő év elejétől megszűnése, és annak a „Békésmegyei Közlöny” szerkesztőjének eladása körül fölmerültek, határozottan nyilatkozni elodázhatlan kötelességem: parancsolja ezt ama tisztelet, melyel Gyulavárosa közönsége és a „Békés” előfizetői iránt viseltetni tartozom, és parancsolja különösen ama hála is, melyet a város közönsége iránt érezni meg nem szűnő bármily környülmények között, még az esetben sem, ha részemre a jövő — üzleti viszonyaimnak hátrányát eredményezné. Megvallom, hogy eme nyilatkozatot

már a múlt számban óhajtottam volna tenni, de hátráltattott eme szándékomban rögtönös elutazásom, — kifolyása pályatársaim, a délmagyarországi nyomdászok megtisztelő bizalmának; melynélfogva üzleti közügyünk és érdekeink védelmére kelle kellem.

Kijelentem tehát ama hírek ellenében, mintha én a „Békés” 2000 frtért eladtam volna, miszerint ez nem áll; — én a „Békés” egy évre csak megszünttettem, eme megszünttetésért minden kárpótlás nélkül, sőt biztosíthatok mindenkit, — hogy a „Közlöny” nyomdai díja hetenkint kétszeri megjelenéssel — sem tesz 2000 frtot; minélfogva eme hírt légből kapottnak kell állítanom, terjesztve jóakaróm(?) által, kiket tudtommal nem bántottam meg soha. — És miután 2000 frtot nem kaptam, — de egy fagarast sem — el kell esni ama hírek is, hogy Gyula városát eladtam egy „csabai zsidónak,” — de el kell esni ama gyanúsításnak is, hogy Gyulavárosa rovására gyarapítom üzleti viszonyaimat.

Hogy miért hagytam fel a „Békés”-sel annak egyszerű magyarázatát szolgáljon ama körülmény, mert nem tudtam körül csoportosítani Gyula városa szellemi erőit. Midőn annak kiadása és szerkesztésére vállalkoztam, többektől szellemi támogatást kértem, — ez meg is lőn így, de kevesek által — kiknek hálás köszönetet mondom — megtartva; — ily környülmények között fel kelle azt függesztenem.

Kimulási szándokáról tudomással bírtak egyesek azok közül, kik ma egy új lap mellett az agitációt megindították.

Adja az Ég, hogy az új lapnak szorgalmasabb munkatársai legyenek, mint a „Békés”-nek voltak.

Hogy miért óhajtok egyezségre lépni a „Békésmegyei Közlöny” kiadó-szerkesztőjével, az egyszerű magyarázatát abban leli, mert munkássága, kiterjedt ügyvédi praxisának dacára is — kezességet nyújt arra, hogy a lapot fenntartandja, — biztosítéka annak a múlt, mely a lapot szűköre dacára is: vonzóvá, sok esetben érdekessé tudta tenni; biztosítéka ama közlemények, melyek egész megyénk köréből megjelentek lapja hasábjain.

Óhajtok egyezségre lépni különösen azon okból, mert a lap politikai lappá változand, és hetenként kétszeri megjelenés mellett vonzóbb hatást képes gyakorolni megyénk olvasó közönségére, — szabadon foglalkozva, egy politikai, mint közgazdasági kérdéseinkkel; — megvitathatja a törvényeket, utalva azok hiányaira, — utalva azon paragrafusokra, melyek viszonyainkkal, és a nemzet géniuszával ellenkeznek. — Egy vegyes tartalmu lap hasábjain ily kérdések felvetése a királyi ügyészségek és sajtóhatóságok kegyelmes elnézésétől függ, mert a határt, hol a politika kezdődik ezek vonzalma, rokonszenve szabja meg; a ki ezt nem hiszi, — utalom az ez év elején betiltott „Zentai Figyelőre,” melynek politikai búne az volt, hogy vegyes tartalmu lap létre a választási törvényt merete közölni.

Pedig menni megvitandó kérdéstünk van csak az ipar terén is, ma holnap oda jutunk, hogy az állan tisztviselőinek eszmái is vagy a külföldről szállítatnak, — vagy pedig egy állami eszmadia műhelyben készülnek; ily dolgok fészegítésére, kellő világlatba helyezésére, egy oly lapra van szükség, mely a szabad szónak díját biztosította, egy oly lapra, mely a törvényt tiszteli míg törvény, de ha a nemzet érdekeivel ellentétben áll, utalva hiányaira,

azt megváltoztatni törekszik. — Egy vegyes tartalmu lap ezt csak kegyelemből teheti.

Városunk speczialis viszonyai között különösen csodálnom kell ama hírt, mintha eme lépést Csaba városa előnyére tettem volna; sokkal kisebb és kényelmesebb közönségünk van, semhogy egyik vagy másik városunknak érdekében jól szerkesztett lapot lehetne fenntartani; a mi érdekeink alig hiszem hogy józan gondolkodásu, a jövőbe komolyan pillantó ember előtt oly különbözők legyenek, hogy erre szükség lenne, — bár mennyire akarjuk elhitetni magunkkal, hogy az egyiknek előnye a másiknak csak hátránya lehet. — A székhely kérdésével agyrémeket alkotunk magunknak, kísért bennünket mint Banquo szelleme, ébren és álmainkban; — én mai viszonyaink között attól tartok, hogy mire e kérdés eldől, ha végrehajtásra kerülne, nem lesz mit elvinni, mert nem lesz — megye. A látszat legalább nagyon is e mellett szól, csak egy kissé komolyan gondolkozunk. — Nékem csupán egy óhajom volt eme lépés megkísérlése által, használni mai megyénknek, — használni mindnyajunknak, kik e megye polgárait képezzük. — És ép azért a lap programjának megállapításában is, azon elv lett elfogadva: hogy sem Csaba sem Gyula, hanem az összes megye és minden polgárának jogos érdeke. — És hogy ezt annál sikeresebben tehesük, fejlődött ki a nézet, hogy egy évig csak egy lap jelenjék meg nyomdámban.

Mit rejt magában a jövő, nem tudom, én csak egyet sajnállok, ha egy új lap keletkezése, által, haszontalan polemikák és meddő viták terülj válna sajtóunk, nem tördölve a közérdekkel, — hanem dédelgetné egyesek magán érdekeit, minden áron fel-

TÁRCZA.

Mindig csak jó...

Mindig csak jó a szomorú izenet:
A galambom ágybafekvő nagy beteg!
S álmain is nagyon borús jóslatok,
Isten-m! én olyan babonás vagyok!...

Ha meghalnál nem élnék én sem tovább,
Mennybe mennék bús lelkemmel te hozzád,
S kikérem, hogy ne legyen feltámadás,
...Elveszthetők a földön újra egymást!

Szilágyi Márton.

Itt születtem...

Itt születtem, a szép Körös mentén,
Partja fűzivel együtt nőttem én,
Első csókot jó anyámtól itt nyert
Gyermek ajkam... Itt dobogott itt vert,
Legelőször szívem.

Itt születtem, a szép Körös mentén,
A csöndes otthont itt lelém fel én,
S e világban bár hol jártam keltem
Elcsüggedve az én fáradt lelkem,
Nyugalmat itt talált.

Itt születtem, a szép Körös mentén,
Szegényenyé is csak itten lettem én,
De gazdag voltam, volt egy érző szívem,
De vagyonom egy kis lányka tölem
— Jött — és elrabolta...

Diczél Lajos.

Jön a farsang.

(Tollrajz.)

— Bárcsak itt volna már a farsang! olyan unalmas ez az egyhangú élet.

— Ugyan te Emma mit gondolsz! Még kezdetén vagyunk a télnek, te már is farsangról álmodozol. — Ilyen pénzsűk időben nagyon helyes volna két-három évenként tartani farsangot; bál nélkül is van elég mulatság, disznótör, lakadalm, névnapok... miért sóhajtozol ép a legkölségesebb után.

— Engedj meg kedves anyám, de ezek közül egyik sem pótolja a bált, míg kisebb voltam mindig azzal bíztattak, ha jó leány leszek, 16 éves koromban bába megyek; annyi ígérget után végre tavaly voltam először fényes bálban, s nem tagadom e mulatság képe legelső helyen áll ilyenem emlékeim között. — A fényesen kivilágított termek, válogatott közönség, diszes öltözetek, egy szóval az elegancia felül helyezik azt minden disznótör, névnap és más közönséges mulatság felett.

— Egyoldalulag ítélsz kedvesem, minden társas összejövetelnek külön célja van s ehhez képest külön jellemvonása is. — A szűk körű mulatság legfőbb kincse a kedélyesség, fésztelen társalgás; ellenben a fésztes ruha fészessé teszi a társalgást is, s a fényesen világitott termekben csak udvariassnak szabad lenni.

— Elhallgatod, kedves anyám, a legfontosabbat. Bálban nem csak ismerősöket talál az ember a nagyrészt ismeretlen tömeg mozgása hasonlít egy rejtélyes tenger hullámzásához. — Milygyönyör e hullámzó tenger közepette repülni tovább, s visszatérni ismét elhagyott helyünkhöz!
Néhány ismerős egész csoport idegen tánc-

zoszt mutat be, s a nagy közönség, melyre érkezünkkel felve, elfogódva pillantottunk, távozásunk idejéig már egészen ismerős lett. — Mily élvezetet nyújt az egyesek megítélése! Minden ismeretlen egy rejtély, mindeniknél új tulajdonokat fedezünk fel, melyek bizalmas baráti körünknek egy egész évre beszéd anyagot szolgáltatnak.

— Édes leányom, te még mindig az első bál okozta hatásból indulsz ki ítéletedben. — Az általad említett titkos varázst lerontja a megszokás; az ismeretlen táncosok tolongása később még terhelővé is válik, és a ki mindig csak új ismerősökön kapkod, azt a régiék könnyen odahagyják. — Azonban egy észrevétel helyes volt, az hogy a bálban alkalom nyílik az ismerkedésre, — más szóval: különböző egyének összehasonlítása által alkothatsz magadnak egy oly eszményképet, melyet leendő férjedben megvalósítva keresned kell.

— Ugyan mama, csak nem gondolok minden új táncosnál arra: hátha ez lesz az a „bizonyos!”

— Ne is tedd azt, hanem gyakorold magad az ember ismeretben, ez által nagy bajnak elejét veheted, mert nincs boldogtalanabb nő, mint a ki meggondolatlanul ismeretlen férfhoz köti egész élete sorsát.

— De mi hasznát veszem én minden vizsgálódásomnak, ha az illető derék férfiak többet rám se néznek?

— Ne hidd ezt leányom, a figyelmes bánásmód hasonló ügyelmet ébreszt. Tegyük egy próbát, hozd elő tavalyi táncrendedet — tudom, gondosan megőrizted azt, — én egy tekintetre kiválasztom, kik közelitettek hozzád komoly szándékkal. Lásd, a sok hánytvetett írás közt két név

van határozott vonással feljegyezve: csak egyik az; kezdő betűit írta fel, A. Z. azaz Alföldi Zoltán, a másik egész hosszában megőriztette magát: Nagyszántói Szeles Richard. — Mit tartasz e két fiatalról?

— Az elsőről nem sokat mondhatok, azt tudom, hogy táncolt velem, társalogtunk is, de miről, már nem tudom, bizonyosan valami unalmas dolog lehetett. A másik igen jó táncos, kellemes mulattató, mikor beszélt, mindig nevetnem kellett igen figyelmes volt irányomban, azóta is ha megát, udvariasan köszön.

— Ugy látszik ennek emléke a két betűt egészen kitörölte fejedből, pedig kár, mert Alföldi igen derék fiatal, komoly törekvése már is általános tiszteletben részesül, míg szerény magaviselete őt mindenki előtt kedvessé teszi. — Te váladat vonogatód... tudom, hogy ama tulajdonok előtetek mit sem érnek, ti leányok csak a külsőre vigyáztok, pedig csekély figyelemmel is észre vehetől volna valamit; míg Alföldit, hol csak megfordult, szívesen és tisztelettel üdvözölte mindenki, addig Szeles sorban fogdossa minden ember kezét, hogy magát észrevétesse. — De hagyjuk el a tárgyat, nem akarok ítéletre befolyást gyakorolni, ugy is alkalmas lesz farsang alatt mindkettővel újra társalogni. — Most pedig menj gyermekem, vásárolj be a cikkeket, melyek atyád nevenapjára készülő munkához szükségesek.

E bizalmas párbeszéd után Emma k. a felvette kalapját és miután bucsu pillantást vetett tükrebe, elindult a nők kedvenc foglalkozását cselekedni, azaz: sorba járni a boltokat.

Utközben anyja szavait forgatta fejcséjkében. — Hogy ama két fiatal komolyan érdeklő-

tínni vágyását, mi az újra szétforgácsolt erőknél igen valószínű; — de én bízom megében és különösen Gyula városa nagyrabecsült közönségében, hogy higgadtan és komolyan veendő a versenyt, s pártfogásával azon vállalatot támogatja, mely a közérdeket legjobban védi, és céljának, rendeltetésének legjobban megfelel.

A sajtó terén, hogy üdvösen haladassunk, — teljesen független egyéneknek kell működnie, kiket nem bilincsel le senki bókja, senkinek zord tekintete, ígérete vagy hizelgése; — csak az képes e téren hivatásának megfelelni, ki polgári függetlenségére támaszkodva felemeli a jót, sújtja az elbizakodottságot; kinek működésénél nincsenek a jövőben önérdékére kiható tervei. — En reményem, hogy a jövő „Békésmezei Közlöny” szem előtt fogja ezt tartani; mint eddig is szem előtt tartotta; és ha e város közönsége meggyőződik arról, hogy a székhelyi múmusaival nem ijeszti bennünket, üdvözölni fogja megyénk független időszakai sajtóját.

Voltak, kik irántami tiszta jóindulatból, már üzletet is bezártak állították, sőt voltak, kikkel a kíváncsiság meg is nézette, hogy vajon csakugyan igaz e az; megnyugtatóra ama közönségnek, mely 15 évi szerény üzleti működésém óta pártolásának oly szép jeleit adta, állíthatom, hogy teljes jó kedvvel dolgozotok biz én B.-Gyulán is meg Csabán is — ha van mit, és egy netán emelkedő versenytárs, csak újabb és fokozottabb szorgalomra fog ösztönözni az üzleti téren: — különös reményemet helyezve ama közönségben, mely a jelen viszonyok között is, megtartandja irántami jóindulatát, és a melynek az üzleti téren bámi környülmények között készséggel szolgálni a jövőben is legszen- tebb kötelességem lenni.

Jelszavam: „Győzzön a mi jobb!”
Gyulán december 3. 1875.

Dobay János,
a „Békés” kiadója.

— A fentebbiekkel azon hír is lábra kapott, miszerint az e város t. közönsége által reám ruházott polgármesteri állásról is leköszöntem volna, sőt hogy leköszönő jelentésemet illető helyen látták volna is. Határozottan állíthatom, hogy a jelenben még nem, s állítom, hogy a jövőben is rövidlátásának tulajdonítom.

Kelt m. fent.

Dobay János
polgármester.

dik iránta, azt ő nagyon jól észre vette, de a leveletársakat összehasonlítani még nem jutott eszébe — Most a két betűs udvarlóra halmozott dícséret büszkeségét sértette s elhatározta, hogy csak azért sem néz rá jó szemmel, és midén Szeles urat szemközt találta, a lehető legnagyobb nyájassággal viszonozta üdvözlését. — Elhatározta, hogy Altöldivel csak egyetlen egy négyest fog táncolni és a beszédben fukar lesz, nehogy elbizsákosodjon.

De hátha az nem is fogja táncra felkérni? — E gondolat megdöbbenté. Így nem lesz alkalma kimutatni ellenszenvét. — Nem, az teljes lehetetlen, ő érzi, tudja, hogy vele Altöldinek táncolni kell, különben vigasztalhatatlan lesz, sirni log

Gondolatait egy ismerős alak megpillantása szakítá felbe. Igen ez ő, a gyűlölt vetélytárs. — Most legyünk erősek, mutassuk meg, hogy egészen hideg vagyunk iránta! — Már egészen közel van, kalapjához nyúl, önértékes meghajlással üdvözli őt, míg érzelmét kifejező pillantása a leány szemével találkozik.

E pillantás Emmának arcába kergeti a vért, érzé mint pirul el, szíve sebesen dobog s zavarában a büszke főhajítás helyett nyájas üdvözlést mond. — Nehány lépés után önkéntelenül viszonozás és... ismét azon pillantással találkozik.

— A vakmerő! még utánam mer nézni, ez túlzó merészség. — De jól van, ezért meglakolsz keservesen! — Jég hideg leszek hozzá, nem szölok egy szót sem.... vagy még jobb lesz, ha elébb nyájasan bánok vele, aztán gyötörök meg... úgy lesz! Kegyetlenül bünhödni fogsz a mért vélem mertél álmodozni!... Csak már jönne is az a farsang!

Ily kegyetlen gondolatok közt ment haza a szép hölgy, ezer kínzó tervet főzve a vakmerő ellen. — Mi pedig nyájas olvasó legyünk türellemmel és várjuk végét a harcoknak, mely a farsang alatt bizonyosan eldől!

Debreczeni.

Békés-Csaba városa tisztelt közönségéhez.

A szellemi élet szakadatlanul fejlődik újabb meg újabb ismereteket hajt; nő tehát az általános műveltség mértéke is, elannyira, hogy folytonos haladás nélkül annak is könnyen fölébe emelkedik a mérték, a ki már egyszer megütötte volt. Pedig a közönség elfoglaltsága nem fogy, az ismeretszerzésre szükséges üres ideje nem szaporodik.

Anyagi állapotunk szemlátomást romlik, sulya alatt gyérül egymással való érintkezésünk, ridegül kedélyünk. — Pedig sem a zárkózottság, sem a ridegség nem nemzeti vonásunk.

Nyilvános helyen tartott, mindenkinek szóló felolvasások, melyek a közönségnek egy pár óráján kívül semmi egyébbe sem kerülnek, mind a két bajt enyhítheték: összehozhatnák az együvé tartozókat, nyújthatnák egy-egy örömvirágot.

Igy gondoloknak Csabán: Reök István, Szemán Sámuel, Sztraka Ernő, Dr. Lövy, Dr. Molnár, Dr. Báttaszéki Lajos, Bartóky István, Vilim János, Rimlér Pál, Haan Lajos, Dr. Szeberényi Gusztáv (mint erkölcsi támogató), Scheifler, Zsilinszky Endre, Donner Lajos, Tyehár Károly, Thomka Emil, Bohus Károly, Omaszta Szilárd, Sárkány Emil, Tillis János, Zajacz András, Fábry Károly járásbíró, Felix Ákos, Omaszta Elek, Németh Lajos, Csarejs György; ezért abban állapodtak meg, hogy két hetenként egyszer, kettőssel váltakozva, felolvasást tartanak azon esetre, ha lesz kinek.

Az első, f. hó 12-én délután 4 órakor, a városháza nagy termében tartandó felolvasás Fábry Károly ügyvédnek és alulirotnak jutott. Ezen felolvasásra, mint a melynek látogatottságától a czélba vett felolvasások függenek, szorocsem van a tisztelt közönséget ezennel meghívni.

B.-Csabán, 1875. december 3.

Horváth János.

A közegészségügyről tekintettel csekély mérvű szaporodásunk okaira.

(Dr. Molnár Antaltól*)
(Vége.)

Felsorolván részben azon okokat, melyek nálunk a nagy halálozást, s ez által csekély mérvű szaporodásunkat feltételezik, nem lehet említés nélkül hagynom közegészségügyi adminisztrációt, mely egyik ágát (sajnos hogy igen is satnya ágát) képezi megyei önkormányzatunknak.

Tuljuk, hogy a közügyek iránti indifferenciánus napjainkban mily fokon áll, de ennek netovábbja a közegészségügy körül nyilvánul. — Hangozzék az erről szóló s a megyei évnegyedi közgyűlésen felolvasott tiszti főorvosi jelentés bár hogyan, az egyenlő közönyösséggel vétetik tudomásul. S e jelentés meghallgatása minden, mit a megye a közegészségügy érdekében tesz.

A 3 évig tartott váltólázi járvány különben is munkás kezek hiányában szenvedő megyénk területén a legszorgosabb dolog időben orszéket tett munkaképtelenné, s dacára ennek, megyénk tv. hatósága épen nem érezte magát indítatva oly hatóságai intézkedések tetelére, melyek legalább az ezen körben szenvedők vagyontalanabb osztályának a gyógysegélyhez juthatást megkönnyítették volna. E tekintetbeni mulasztásának gyümölcse azon 679 sirhant, mely a váltólázbán elhaltakat fedi.

Más államban hasonló körülmények között törvényhatóság és humanizmus karöltve igyekeznek segélyt nyújtani, megyénkben a váltólázi járvány alatt mindkettő télen maradt.

„A legnagyobb magyar” hajlandó lett volna fajunk szaporodása tekintetéből még az apagyilkosnak is kegyelmet adni; mi nem látszunk ez intenciójának magas szellemét megérteni, mert százával hagyjuk sorainkat pusztulni ott, hol aránylag csekély anyagi áldozattal százak életét menthetnők meg.

Magyénk egyik községe — Tót-Komlós — népmozgalmi viszonyának kimutatásából pl. arról győződünk meg, miszerint ott a múlt évben a halálozás huszszal multa felül a születést. Angliában hasonló eset alkalmával a törvényhatóság küldött-seget meneszt az illető községbe, a nagymérvű kalálózás okának kikérzése végett, s tehetsége szerint mindent elkövet ez ok elhárítására, mi némelykor — előttünk szinte hihetlen — nagy költségbe kerül a községnek. Nálunk az ilyenről nem szokás tudomást venni, legalább azok részéről nem, kiknek ez idő szerint a megyei közegészségügyi adminisztrációja kezeiben van.

Nálunk mi sem olcsóbb az ember életnél, habár sokszor halljuk hangoztatni, a munkás kéz a nemzeti vagyonsodás egyik alaptökéje.

Békésmezei községeinek dícséretére legyen mondva, majdnem mindannyia községi orvost tart,

*) Felolvasott a békésmezei orvos-gyógyszerész egy- letnek f. évi október hó 11-én B.-Csabán tartott közgyűlésén.

sajnos azonban hogy azon tévhitben vannak, miszerint ez által már a közegészségügy minden követelményeinek eleget tesznek. Sok hiányzik még odáig. Mint legfőbbet emelem ki pl. hogy a vagyontalan betegek gyógyszer-költségeinek fedezésére, évi költségvetésükbe egy krajczárt sem vesznek fel; pedig vajmi sok az oly beteg, ki az orvosi segélyt egyedül azért nem veszi igénybe, — mert nincs miből fedeznie a gyógyszer árát. Egy másik hasonló fontosságú hiba, hogy a községek nem lévén áthatva a közegészségügy nagy horderejétől, s nem lévén tájékozva azon sok oldalú nagy ügybuzgalmat igénylő működési kör felől, melynek helyes betöltése a községi orvosok által a közegészségügy legfontosabb része, a község orvosi állást egészen jelentéktelennek tekintik, melynek többnyire csekély fizetéssel ellátott képviselőjéről csak az kívánják, hogy egy mellékesen az ő hibás felfogásuk szerinti közegészségügyi teendőket is végezze el; nem gondolván meg, miszerint valamely község közegészségügyi orvosrendőri és orvostörvényeszkői ügyeinek buzgó és rendszeres kezelése, a községi orvos teljes munka erejét és idejét igénybe venné. — Angliában a vagyontalan betegek gyógykezelése minden nagyobb községben külön orvosra — az úgynevezett szegények orvosára van bízva, ki is ezeknek mintegy házi orvosa, s meghatározott községi fix fizetésén felül, külön díjat nyer minden sebészi műtétért, ugy színtén szülési segédletkért is, hasonlóképp a községi pénztárból.

Nagy részben ezen és ehez hasonló közegészségügyi intézkedéseknek tulajdonítható Anglia kedvező halálozási viszonya.

Hazánk közegészségügyének rendezése küszöbön áll, a törvényjavaslat kész; de legyen bár az alkotandó közegészségügyi törvény oly tökéletes, hogy az semmi kívánni valót fenn ne hagyjon lényegesen csak azon esetben fogja az közegészségügyi viszonyaink javítását elősegíteni, s ebből tolyólag a nagymérvű halálozást alábbzállítani: ha a végrehajtására választott felelős közegek erélyt és ügybuzgalmat egyesítenének magokban, ha a vagyontalan osztálynak az orvosi segélyhez juthatás megkönnyítetik, s végül ha középünk értelmi fejlődése előbbre vitetik.

Jegyzőkönyve

a Gyulán 1875. november 10-én tartott választmányi ülésnek.

(Vége.)

4. Ezzel kapcsolatban Dobay János v. tag indítványára

elhatározta a választmány, hogy a bizottság s az egyleti tagok névsorának közlése mellett szözlítették föl megyénk nagyrédmű közönsége az egyletbe leendő belépésre sajtó útján is.

5. Elnök indítványára elhatározta a választmány, hogy az „Évkönyv” egy-egy példánya az egylet tagjain kívül a hazai muzeumnak és tudományos egyleteknek, a megyebeli tanintézeteknek az elterjedtebb fővárosi és vidéki lapoknak, végül lehetőleg minden megye levéltárának megküldessék. A megyei levéltáraknak küldendő példányok expedálására a tek. alispáni hivatal kérendő föl. A megmaradt példányok — könyvtáruai uton — 80 kr-ával elárúsítandók.

6. Elnök jelenti, hogy az „Évkönyv”-ből egy példányt a békésmezei levéltár — másikat pedig mélt. főispán ur részére átadott, s hogy továbbá a tükör kiadételében f. é. november 11-én az egylet nevében a vallás- és közoktatási miniszternek óhajta az „Évkönyv”-et átnyújtani, mely alkalommal az államsegélyt is kérelmezendi ő nagyméltóságától.

Helyeslő tudomásul vétetik.

7. Az elnöki hivatalhoz f. é. november 9-én benyújtott s felolvasásra szánt „A csabai nép életmódja és szokásai a közel multban” című munka — az elnök indítványához képest — megbirálás végett

Haan Lajos és Zsilinszky Mihály egyleti tagoknak adatik ki, egyszersmind ki mondatik, hogy ama munka — elfogadás esetén — egy a jövő év elején Csabán rendezendő vándorgyűlésen fog felolvasatni.

8. Elnök jelenti, hogy Szentkláray Jenő Török-Becséről az általa szerkesztett „delmagyarországi régész egylet” adattárának három évről füzeteit és e mellett 5 frtot küldött egyletünknek, igazolni akarván ez által, hogy a társulat javát, — mint egyletünk tiszteletbeli tagja — előmozdítani kívánja.

A választmány az előadottakat örvendetes tudomásul vévén, Szentkláray Jenő ur részére — egyletünk iránti buzgó érdeklődésért s becses küldeményeiért, — jegyzőkönyvileg köszönetet szavaz.

9. Elnök jelenti, hogy a füzes-gyarmati határban talált régi pénzek, — melyeknek felét a lelet helyének tulajdonosa, gr. Battyányi Celeszt-

na, kegyes volt muzeumunknak ajándékozni, — leérkeztek ugyan már a pénzügyi ministeriumtól, de hiányosan, a menyiben t. i. az érdekesebb darabok a nemzeti muzeum részére kiválogattak, ugyanazért a találok a lejtuttatott darabokat felküldötték a pénzügyi ministeriumhoz, azon kéresemmel, hogy azokat a visszatartottakkal egyetemben méltóztassék visszaküldeni, s ekként az egyletünknek adományozott darabok tényleges birtokbavételével be kell várnunk azoknak visszaérkezését.

Tudomásul vétetik.

10. Elnök jelenti, hogy a muzeum helyiségeinek rendbehozása s az ablakok rostélylyal ellátása érdekében — a f. é. aug. 2-iki közgyűlés határozatához képest, a megye alispánját hivatalból megkereste, s ezen megkeresésének eredménye gyantán felmutatja az alispán 1875. sz. a. kibocsátott átiratát, mely szerint „a muzeum és könyvnyomda padlása — melyen különben semmis tartatik — az egylet költségén készitendő ajtó által — elzáróthatatik. Végül: a muzeum ablakainak vasráccsozattal való ellátása céljából megengedte-hogy a megye tulajdonában levő 8 drb ablakvasráccsozattal a szükséges mennyiség felhasználásáék

A jelentés tudomásul vétetvén, az egylet pénztárnoka megbizatik a jelölt vasráccsozatok beállítására és a padlás ajtó elkészítésére irányuló intézkedések megtételére s egyszersmind az e célból szükséges költségek kifizetésre utalványoztatnak.

11. Elnök tudatja a választmányal, hogy József főherczeg ő fensége muzeumunkat 1875. szept. 19-én magas látogatásával szerencsétlét, mely alkalommal nevét a muzeumi vendégkönyvbe beírta. Örvendetes tudomásul szölgál.

12. Végül id. Mogyoróssy János muzeumőr az iránti intézkedésre kéri föl a választmányt, hogy az egylet közgyűlésén s választmányi ülésein föl-vett jegyzőkönyvek eredeti példányai tétessenek be a muzeumba, továbbá, hogy a muzeumi helyiség láttassék el még egy kályhával,

melynek folytán a jegyzőkönyvek beadásával egyleti titkár, — a kályha beállításával pedig az elnökség megbizottat.

Kelt mint fent.

Hiteltesítették: Jegyztette:
Göndöcs Benedek, Elek Lajos,
egyleti elnök.

Dobay János.

Levelezés.

Orosháza november 30. 1875.

T. szerkesztő ur!

Miután f. évi okt. 26-ról keltezett levelemet szíves volt a „Békés” 44-ik számában közrebocsátani: fölöttem magamban, hogy — ígéretem szerint — minélhamarabb fölkeresem soraimmal azon intézkedések megismertetése végett, melyek alkalmazása folytán iparosaink — nozetem szerint — azon tulajdonok birtokába jutnának, a melyek az iparfejlesztésére nézve multhatatlanul megkívántatnak.

Azonban ember tervez, isten végez! különböző akadályok összeműködése folytán csak most vagyok azon helyzetben, hogy multkori ígérete-tomet beválthatom.

Arról van tehát szó, mit kellene tenni arra nézve, hogy az oly gyakran alkalmazható „kon-tár” jelszó jogosan kitorölhető legyen hazánk iparosainak czimeiből?

Megvallom, hogy a kérdés kissé tágkörű elanyira, hogy tüzetes feleletet adni arra — egy rövid levél keretében — nem lehet; de hiszen kimerítő felelet adás nem is volt czélom; én meg-elégsem, ha e lapok hasábjain csak néhányat ismertetek és kedvelthettek meg a n. é. olvasó közönséggel azon mozzanatokból, melyek a jelölt czélhoz juthatást eszközölnék.

Elsőben is szakítani kell a szüléknek azon ferde felfogással mely szerint csak azon esetben adják gyermekeiket mesterségre, ha szegényeségük, vagy az illető gyermek korlátolt elméleti tehetsége nem engedi az u. m. tudományos pályán való haladást. Be kell azt látnunk országszerre, hogy az iparos pályán nem tekintendő oly menedéknek, melyhez fiaink szegénység vagy együgyűség vezethetik. Nem vonom kétségbe a tudományos pályák nagyfontosságát, de azt igenis állítani merem, hogy az iparos oly hasznos és tiszteletre méltó tagja a társadalomnak, kinek foglalkozásáért soha senki előtt sem kell pirulnia. Ha e nézet minél szélesebb körben elterjedne, ha a szülék nem rettentenek tovább is fiaikat a „ha nem tanulsz kézműves inas-nak adlak”féle kifejezésekkel, sőt a gyermekeikben tapasztalt hajlamhoz képest örömet adnák őket az illető iparnemre: megszabadulna lassankint az ipar a kényszer munkásoktól.

Megkell továbbá — változtatni a tanonc- oktatás eddigi rendszerét. E tekintetben fő kellék, hogy az iparosok emberiesen bánjanak tanonczai- kkal. Csak akkor tölti eredményesen az illető növendék tanonczai éveit, ha — a mellett, hogy iparához nem tartozó teendők végzésével nem ter-

heltetik — főnökének atyai bánásmódja fölkelte benne a munkakedvet s az önművelési hajlamot. Nem elég pedig magában azon szakkereskedő képzettség, melyet főnöke jóindulatú kalauzálása mellett elsajátított. Az újabb idők már megkövetelik, hogy az iparos szélesebb szellemi látókörrel bírjon, melyet csak az iskola nyújthat. Ugyanezért gondoskodni kell az iparos növendékek szakkereskedői iskolai oktatásáról. Nem lehet ezeken soroknál e szakoktatás részletes körülménye, ugyanazért áttekintés azon intézkedés rövid ismertetésére, melynek alkalmazása szerintem — iparosaink képzettségére döntő befolyású lenne.

Ez volna egy „tanonczki kiállítás”, mely az év bizonyos alkalmas szakában némi ünneplés-szerűség és szorgalomdíj osztásában lenne rendezendő. — A kiállítandó tárgyak közzé a kézművi produktumok mellett az önképzés fokának jelzése végett rajz, írás sat. is szerepelne. A szorgalomdíjak kiosztásánál a kiállított tárgyak minőségén kívül az erkölcsi magaviselet, szorgalom és előhaladásról kizsálgatott főnöki és iskolai bizonyítványok is figyelembe veendők.

Egy ilyen ünnepély husvét vagy talán pünköst ünnepén szép emléket hagyna hátra a tanoncok kebelében, kik vetekedve törekednének a kitüntetés megnyerésére, mely jövőjökre nézve bizonyára igen előnyös lenne, a menyinyben az okmány-nyal igazolt kitüntetés — mint a legjobb ajánló levél — a legderekabb mesterek pártfogását szerzené meg az illető növendék számára.

De előnyös lenne ez ünneplés a mesterekre nézve is, kik tanonczképzési képességükről, s ez által közvetve szakértelmük és lelkiismeretességükről a közönséget s különösen az illető szüléket kellően meggyőzőzhetnek.

Az elmondottak alkalmazása folytán belső meggyőződés szerint — eltűnnének a társadalomból az élhetetlen katonák, s helyüket lassankint elfoglalnák a szakkereskedő iparosok, kik a munkakedv és önbecszeret birtokában egyrészt hazai iparunk versenyképességét kívívják, másrészt tiszteltté tennék az iparos nevet.

Adjá isten, hogy úgy legyen.

Egy iparos.

Ujdonságok.

? Békésen — ballomásunk szerint — a vendéglősök ugyancsak panaszkodnak, hogy üzletük pangása folytán a jövedelmük és luxus adót alig képesek fizetni. Ha ezen körülmény az ottani közönség józan és mértékletes magatartása folytán állott be, úgy nincs okunk miatta búsnulni, sőt ez esetben ama község példáját követés végett ajánlanánk közseink figyelmébe, mert meg vagyunk győződve, hogy — ha valaha kívánatos és szükséges a végtelenségig vitt takarékoság alkalmazása: úgy ez az idő, — az oly sok oldalról hangzatosított sanyaru viszonyok következtében — elérkezett.

? Közélet — a ballomásunk szerint — a vendéglősök ugyancsak panaszkodnak, hogy üzletük pangása folytán a jövedelmük és luxus adót alig képesek fizetni. Ha ezen körülmény az ottani közönség józan és mértékletes magatartása folytán állott be, úgy nincs okunk miatta búsnulni, sőt ez esetben ama község példáját követés végett ajánlanánk közseink figyelmébe, mert meg vagyunk győződve, hogy — ha valaha kívánatos és szükséges a végtelenségig vitt takarékoság alkalmazása: úgy ez az idő, — az oly sok oldalról hangzatosított sanyaru viszonyok következtében — elérkezett.

? Közélet — a ballomásunk szerint — a vendéglősök ugyancsak panaszkodnak, hogy üzletük pangása folytán a jövedelmük és luxus adót alig képesek fizetni. Ha ezen körülmény az ottani közönség józan és mértékletes magatartása folytán állott be, úgy nincs okunk miatta búsnulni, sőt ez esetben ama község példáját követés végett ajánlanánk közseink figyelmébe, mert meg vagyunk győződve, hogy — ha valaha kívánatos és szükséges a végtelenségig vitt takarékoság alkalmazása: úgy ez az idő, — az oly sok oldalról hangzatosított sanyaru viszonyok következtében — elérkezett.

? Közélet — a ballomásunk szerint — a vendéglősök ugyancsak panaszkodnak, hogy üzletük pangása folytán a jövedelmük és luxus adót alig képesek fizetni. Ha ezen körülmény az ottani közönség józan és mértékletes magatartása folytán állott be, úgy nincs okunk miatta búsnulni, sőt ez esetben ama község példáját követés végett ajánlanánk közseink figyelmébe, mert meg vagyunk győződve, hogy — ha valaha kívánatos és szükséges a végtelenségig vitt takarékoság alkalmazása: úgy ez az idő, — az oly sok oldalról hangzatosított sanyaru viszonyok következtében — elérkezett.

? Közélet — a ballomásunk szerint — a vendéglősök ugyancsak panaszkodnak, hogy üzletük pangása folytán a jövedelmük és luxus adót alig képesek fizetni. Ha ezen körülmény az ottani közönség józan és mértékletes magatartása folytán állott be, úgy nincs okunk miatta búsnulni, sőt ez esetben ama község példáját követés végett ajánlanánk közseink figyelmébe, mert meg vagyunk győződve, hogy — ha valaha kívánatos és szükséges a végtelenségig vitt takarékoság alkalmazása: úgy ez az idő, — az oly sok oldalról hangzatosított sanyaru viszonyok következtében — elérkezett.

? Közélet — a ballomásunk szerint — a vendéglősök ugyancsak panaszkodnak, hogy üzletük pangása folytán a jövedelmük és luxus adót alig képesek fizetni. Ha ezen körülmény az ottani közönség józan és mértékletes magatartása folytán állott be, úgy nincs okunk miatta búsnulni, sőt ez esetben ama község példáját követés végett ajánlanánk közseink figyelmébe, mert meg vagyunk győződve, hogy — ha valaha kívánatos és szükséges a végtelenségig vitt takarékoság alkalmazása: úgy ez az idő, — az oly sok oldalról hangzatosított sanyaru viszonyok következtében — elérkezett.

me alatt befolyt pénzekről a nyilvános számadás f. é. december 12-én összeállítva közölni fog. Örömmel közöljük eme nyilatkozatot, mely meggyőzhet bárkit is, — a mi felől részünkről perczig sem kételkedünk — hogy városunk zenekarának ügye biztos kezekbe van lőtve, s hogy annak tisztelt igazgatósága jól ismeri a pártoló közönséggel szemközt elvállalt köteleit.

○ Gyulán a közéleti csőtörtőkön igen keskeny volt az u. n. kulesutca egy tántorgó felebarátunknak, ki úgy esteli 10 óra tájban teletorokkal igyekezett széles jó kedvét a már netalán lenyugodott polgárok tudomására juttatni, kik közül nem egy óhajta, vajha utba igazitaná egy rendőr az ípsét a városába felé, hol a bevett itálok szesze reggelre elpárologván: egy hasonló vállalat megejtésétől — legalább egy darabig — tartózkodni fognak!

○ Orlay Soma, — ezon megyénkben közlebről ismert jeles fesztes előfizetési felhívást hirdett *Petőfi Sándor* arcképe. E nagy költő arcképei számtalan alakban vannak a közönség közt elterjedve, melyek — fájdalom — mindnyájan megegyeznek abban, hogy a valóságtól kisebb nagyobb mértékben eltérnek. Az Orlay ur vállalata folytán alkalmuk van nagy költőnk tisztelőinek egy oly arckép birtokába juthatni, mely több megbízható egységnek a véleménye szerint igen hű. — Ő ugyanis egy általa 1848-ban természetéről festett életnagyságu, olajmellképe után *Petőfi Sándor* arcképét köre rajzolta *Marstoni József* ur által. Ezen arckép 24" magas és 17" széles. Előfizetési ára 1 frt 50 kr. A boltiár magasabb lesz.

— *Gyulán december 8-án* a rom. kath. hívek *anyatemploma száz éves ünnepélye fog megtartatni*. Ez alkalommal a hírneves *Moózer Lajos* orgonaművész által készített 26 változatú kitűnő új orgona először fog a nyilvános istentiszteleten szólni. Az ünnepély reggeli 8 órakor orgonaszóval kezdődött; melyet *Göndöcs Benedek* apát-lelkész fog végezni, a tanítói kar pedig a szentelés alatt, *quartettet* fog zengeni. Az orgonaszó alatt *Wenckheim József* szül. *Jankovics Stefánia* ő méltósága volt szíves elvállalni. — Az orgonaszó alatt *Schöfner Ede* prépost és endrői plebánus a gyulai német ajku hívek részére mint sz. beszédet fog tartani. Tíz órakor pedig a második szentmise *Udvargyörgy* debreczeni prépost-bébanos, 51 éves pan. a Békésmegye főesperese fogja az egzekurának bemutatni. E szentmise alatt a gyulai dalkör a száz éves ünnepélyre irt *alkalmi éneket*, — melyhez a dallamot *Erkel Ferenc* hazánk kitűnő zeneköltője írta — fogja énekelni több más énekkel a néppel felváltva; a magyar szónoklatot pedig *Szécsenyi Lajos* esperes és gyúcsi plebánus tartandja. — Mely ünnepélyről a gyulai t. közönség a lelkes hiatal által előre értesítettik.

— *(Ünnyilkosság)* Nagy György rézműves, hétfőn éjjel Gyulán a kapitányi börtönben, az ablak sarkára felakasztotta magát, de a nyakkendő, melyet nyakára teker — elszakadt, s leesett, — egész összezsugorította magát, — még annyi élet erő ugyan volt benne, hogy el tudott menni börtöne szegletéig, — hol leült, s elvérzés következtében meghalt.

— *Gosztanyi László* régebben volt megyei hivatalnok, ki egy ízben már a megye börtönében is ült; egy újabban felmerült, illetve régen elkövetett, de csak most kivilágosodott bűntényéért, ujlag börtönbe záratott.

— *Lakatos L.* szegedi tánczmeister, mint halljuk városunkba akarna jönni, — igyekezővén Terpsychorenek a fiatal nemzedékből minél több utódokat szerezni.

— *Mint értesülünk* Sarkodon a városházát kiabalták, s vagy 400 ft pénz értéket elvittek.

Irodalom és művészet.

A Franklin-társulat Budapestben ismét néhány kiadásában újabb megjelent s igen cinosan kiállított könyvet küldött be szerkesztőségünknek még pedig:

Bernstein a természet könyve. 13—46 füzete. Egy egy füzete 50 kr. E négy füzete tartalma:

XIII. füzete. **Az állatok és növények életéről. IV.** — A vér nagy és kis keringése. — Némi mellékkörülmények a szív működésénél. — A budapesti vízvezeték, és a vízvezeték a testben. — Mily erős a szív. — A szem és az ugnevezett „sötétkamra” (Camera obscura.) — A szem előnye. — A szemhéjak. — Képek volnánk-e látni szemek nélkül? — Nehány kísérlet stb.

XIV. füzete. **Gyakorlati fűtés. I.** — Tudomány és gyakorlat. — Elégés és melegítés. — A tűz és a légkör. — Kályha és kandalló. — A cserépkályhák. — Különböző tüzelő szerek. — A gyeptűz. — A gyeptűz fafűtés. — A koaks. — A koaks melegítő képessége. — A koaks tudományos és gazdasági tekintetben. — A köszén. — A barnaszén. — Fűtés és egészség. — Egyszeri fűtés. — A tügyorsan hevülő kályha. — A vaskályhák. — A vaskályhák ártalmassága stb.

XV. füzete. **Gyakorlati fűtés. II.** — Miként kell gyakorlatibbá tenni a gyeptűz. — A legmentesen elzárt kályha-ajtók. — Főzés a kályhában. — A fűtés nagyban. — Világító gáz mint fűtőszert stb. — Csak egy toló lámpa. — Az egyes részek. — Az olaj szabályozása. — A levegő nyomása. — Légyonát és elégés. — A lámpa-henger. — A légyonát szabályozása stb. — **A természet vándorlásai és átalakulásai.** — Miként vándorol és alakul át egy homokszem. — A vándorló homokszem hatása. —

Miként vándorol egy szikla. — Egy szikla nevezetes utazásai. — Az egyensúly helyreállítása. — A víz vándorlása és átalakulásai. — A vándorló víz különféle képességei. — A befagyó vizek mozgatai. — A vizek forradalmi a jegboríték alatt. — A vizek vándorlásának jelenségei stb.

XVI. füzete. **Mozgás a naprendszerben stb.** — **Képzelmű utazás a mindenségbe. I.** stb.

Családi könyvtár. XI., XII. füzete. A mindennapi életből. A nőnek. Ruzs K., Moleschott, Doebereiner s mások után írta K. Beniczky Irma. Két füzete. — Ára 80 kr.

Dux Adolf, Vallás és tudomány. Ára füzete 60 kr.

Laurent F. Az iskolai takarékpénztárokról. Szózat a tanítókhoz és tanítónőkhöz. Második függelékkel ellátott kiadás. — Ára füzete 40 kr.

Kis nemzeti muzeum 37. kötet. — Erdély története, az ösödöktől korunkig. Kövéri L., Szilágyi S., Horváth M. stb. után egybeállítá Kuliffay Ede. — Ára füzete 50 kr.

Olcsó könyvtár 12—14 füzete. — Ára füzete 50 kr.

XII. füzete. Atala. Irtta Chateaubriand. Franciaából fordította Csiky Kálmán. — Füzete 20 kr.

XIII. füzete. Király-idyllek. I. Helén. II. Ginévra. Irt Tennyson Alfréd. Ford. Szász Károly. — Füzete 20 kr.

XIV. füzete. Lord Bacon. Irtta Macaulay T. B. Ang fordította B. P. — Füzete 40 kr.

Megjelent és minden hazai könyvkereskedésben kapható:

Egy tarisznya ostobaság. Humoristikus eszmék öletek, élcekek egyvelege, gyűjtötte Nevető Vilmos több felfedezetlen tudomány professora. Ára díszesen kötve 1 frt 40 kr.

Továbbá megjelent:

Halljuk a szép szót! Magyar felkűszöntő (toaszt) könyv, szerkesztették Wajdits József és Bátorfi Lajos. Második javított és tetemesen bővített kiadás. A díszes keménykötésű könyvnek ára 1 frt 50 kr.

Rajta fiúk vigadjunk! Közkezdességű dalkönyv, ötödik bővített kiadás. 1 frt 80 kr. díszkötésben 2 80.

Rajta fiúk vigadjunk! Magyar dalkönyv, olcsó kiadása, kötve 96 kr.

Rajta lányok mulassunk! Mulattató kézikönyv, magyar hölgyek számára, gyűjtötte Wajdits József. Ára az 500 lapra terjedő szinnyomatu borítékkal ellátott könyvnek 1 frt 60 kr. Arany-metszésű díszkiadásnak 2 frt 60 kr.

Rajta párok tánczoljunk. Lakatos Sándor tánczkönyve díszes cimboritékkal. Keménykötésű mű ára 1 frt 40 kr.

Kebekhangok. Újévi és névnapki köszöntések. Irtta: Hoffmann Mór, díszes nyomatu keménykötésben, ára 1 frt.

Vedd szívemet szivedért! Szerelmi levelezőkönyv, szerelmes párok számára, Szivélyesítő. Csinos borítékba kötve, ára 1 frt 20 kr.

Szegényből lesz gazdag, jó számvetéssel, gyors és biztos segítő minden adás- és bevételnél. Ára kötve e díszesen kiállított zsebkönyvnek 90 kr.

Lenormand. A híres cigányú igazmondó kártyája, 32 színezett kártyájával magyar aláírással és szöveggel, ára 50 kr.

Almoskönyv, nyelv, legújabb egyiptomi, 200 lapra terjedő, 600 képpel, ára 50 kr.

Wajdits József „Képes naptára” 1876. kötve 50, füzete 40, kis kiadás 20 kr.

Postai rendelések a levél vétele után azonnal teljesítetnek.

Wajdits József,
könyvkereskedő. Nagy-Kauzisan.

Jegyzéke a b-gyulai kir. tszéknel 1875. évi decz. 6 és következő napján előadandó bűn s polgári ügyeknek. Előadó Nogáll. Deczember 6. 2457. Balogh Károly és neje Szilágyi Katalin bírói zártórés. 2586. Kövesdi Benő zártórés. 2552. Nagy János vagyonbiztonság elleni vétség. 2550. Prekup Mitru és társai bírói zártórés. 2467. Ruck Mihály és neje bírói zártórés. 23 7. Kis Antal tolvajság. Deczember 7. 2018. Szabó Kálmán és két társa sikasztás és csalás. Deczember 9. 2808. Fellner Manó váltó hamisítás. 2901. Triznai György gyilkosság. Előadó Teleszky. 10905. Gyviczán Zsuzsanna felperesnek Varri István elleni váltó pere. 11056. Gellai Istvánnak Iványi Pál elleni újított pere 6 hold legelő illetmény áthocsajása elvont hasznok és perköltségek iránt. 11102. Hrabovszky Judith felperesnek Varga Pál alperes elleni váltó pere. 11186. Csizmadia Istvánné szül. Baranyai Katalin felperesnek, oz. Baranyai Mihályné szül. Pataki Éva elleni birtok pere. Előadó Herberth. 5279. Fehér István felperesnek. Csizmadia András, Ferencz, Erzsébeth és Sára alperesek elleni az orosházi 666. sz. tjkönyvben birtokrésztük átíratására szükséges engedély kiadásairánt indított rendes pere.

Gazdászati ipar és kereskedelem.

A szegedi ipartársulat a budapesti kereskedelmi és iparkamara azon felhívására, mely szerint a szabad versenyre föntartott katonai szerelvények szállítása, a közös hadügyminiszter részéről kiirt pályázat szerint, az erre képes iparosok ajánlataikat e hó végéig adják be, a következő feleletet adta: T. ipar és kereskedelmi kamara! E hó 10-én kelt és ugyane hó 15-én hozzánk érkezett azon becses felhívására, hogy a szabad versenynek föntartott katonai szükségletek szállításában lehetőleg a mi társulatunk tagjai is részt vegyenek, van szerencsénk a következő tiszteltteljes megjegyzéseket koczkatatni, illetve kérelmünket kifejezni.

A t. kamara bizonyára igen jól tudja, hogy oly rövid idő alatt, minő a hozzánk beérkezett felhívás kelte és a szállítási határnap között van; lehetetlen a katonai szállítások ügyében — fájdalom

— még teljesen járatlan hazai iparosoknak azon előkészüldéseket megtenni, melyeknek egyes czikkek szállítására vonatkozó ajánlatok megtételökvetlenül meg kell előzni. Értjük a szállítandó tárgyak jegyzékének megtérítését, a mintadaraboknak a fővárosban való megtekintését, esetleg a nagyobb ajánlatokhoz szükséges bánatpénz hírtelen előteremtését, főleg a szállítási feltételeknek pontos megismerését.

De mivel egyrészt a hazai iparosságnak egyik legfőbb és legjogosabb kívánsága a katonai fölszereléseket — legalább a bennünket megillető részben — szállítani, másrészt pedig a kereskedelmi és iparkamarának — a működésüket szabályozó törvény szerint — legfőbb föladata „a hazai kereskedelem és ipar együttes előmozdítása,” tehát az iparosság érdekeinek az említett kérdésben való megóvása is, azon tisztelteljes kérsünk volna a t. kamarához:

1. Sziveskedjék ezental a katonai fölszerelések födőzésére és általában a nagyobbállami munkák szállítására kiirt ajánlati hirdetményeket legalább is két — három hóval az ajánlati határidő letelte előtt a kamarai kerületben levő nagyobb ipar társulatoknak vagy iparegyleteknek megküldeni s ebből kifolyólag a katonai szükségletekre kiirti szokott pályázatok lejáratí határidejének legalább is két—három hóra való kitézését kieszközölni:

2. Méltóztatassék odzhatni, hogy a kamarai illetmények pontos fizetésére kötelezett iparosok azon előnyben is részesítsenek, hogy a kamarától a szállítandó czikkek jegyzékét és a szállítási feltételeket megtudhassák és így az illető czikkek szállítása legalább az által tététhessék lehetővé, hogy a nagyobb ipartársulatokhoz és iparegyletekhez küldendő eme jegyzékek folytán a versenyképes iparosok minden a szállítás körül követendő eljárás ismeretében juthassanak.

Ugy hisszük, hogy a t. kamara eme kívánságaink jogosságát és méltányosságát belátva, azok teljesítését a legközelebbi időben eszközölni fogja. Mely reményünk kifejezésével maradtunk hazafüi tisztelettel. — Szeged, az 1875. november hó 8-án tartott vál. gyűlés határozatából: **Reiner Ferencz.** elnök. **Gelléri Mór,** h. jegyző.

Hetivásári tudósítás.

Gyula deczember 3. 1875. A mai vásár egyike volt a legnéptelenebbnek, mi különben nagyon természetes, miután az utak a gyakori esőzés folytán nagyon megromlottak. — Az árakban nem mutatkozik tetemesebb változás, mindössze a tengeri ára mutat néhány krajezárnny emelkedést. — Ugyanis: búza tiszta: 7 — 8 ft, kétszeres 5—6 ft; morzsolt tengeri 3 ft 20—3 ft 30; árpa 3 ft; köhlönkint, — krumpli vékája 70—80; sárgarépa vékája 40—50; paszuly itezje 4—5 kr; lenese itezje 5—6; borsó itezje 5—6; köles kása itezje 6—8; zeller párja 4—6; 4 darab tojás 10 kr; kövér liba párja 5—6 ft; sovány 3 ft —3 ft 30; pújka párja 2 ft 80—3 ft 20; kappan párja 1 ft—1 ft 20 ruca párja 1—1 ft 20 kr; csirke párja 40—50; kövér sertés párja 5 mázs. 138 ft; sovány sertés párja 2 éves 45—50 ft; Uj Szalonna mázsánkint 27—28 ft; 100 fő káposzta 4—7.

A szerkesztésért felelős: **Dobay János.**

Hirdetések.

Egy jó háztól való fiú tanonczul felvétetik
Kristoffy Ferenc
was és fűszerkereskedésben

Mekón. (147)

Pályázati hirdetés.

Az I. gyulavárosi takarékpénztárnál megürült, 1200 ft évi rendszeres fizetés, és a nyeresémi haszon 3% jutaléknak fele részben részesülési kedvezményvel ellátott könyvvezetői állás 1876. évi márczius 1-től számítva pályázat útján be lévőntendő, — az azt elnyerni szándékozók ezennel figyelmeztetnek, miszerint felszerelt folyamodásukat e f. évi deczember 25-ik napjáig alolirhoz adják be.

B.-Gyulán november 27. 1875.

Kertay Zsigmond

2—3 (149) igazgató.

